

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Pói'a acést'a ese tóta Marti sér'a,
— dar prenumeratiunile se priimescu
in tóte dílele.

Pretíulu pentru Ostruaguri'a: pre anu
8 fi. pre 1/2 de anu 4 fi. pro unu tri-
luniu 2 fi. éra pentru Strai-
netate: pre anu 10 fi. pre 1/2 de anu
5 fi. pre unu triloniu 2 fi. 50 cr. in v. a.
— Unu esemplarin costa 15 cr.

Tóte sidicienele si banii de prenu-
meratiune sunt de a se tramite la
Redactiunea diriginte a diurnalului:
Aradu, Strat'a Teleki-ana, nrulu 27.

Insertiunile se priimescu cu 7 cr. de
linia, si 30 cr. tacse timbrale.

Doine

de pr'in militra.

I.

Fruandia verde de ciresiu, —
In freistadt Caransiebesiu
Aerulu se-a cam stricatu
Sí mari pagubi a causatu
Pr'ntre fete sí neveste;
Auscultati acum' poveste:

Pre-o cucóna d'in piatia
A lovit-o mare grétia
Taman candu sà se pornésca
La Thal'a romanésca;
Sí 'n teatru 'n locu de-á merge,
Orvosíulu sudórea-i sterge
De pre frunte, de pre fatia,
Pon' sí lui i vine grétia.

Ér' la balu, candu câte-odata,
De sí merge ea fortiata,
— Se 'ntielege cà vorbescu
Despre balulu romanescu,
Unde-e datin'a la noi,
Ca sà jóce s „de duoi,” —
Pe locu o lovescu nevoi,
Sí, sorman'a, 'n data díce,
Orvosíului ei: „amice!”
Komm' mein kedves lass' uns gehen,
Mir schadet das dumme Drehen!

II.

Alt'a ér' ce-e la voróva,
Sfrantiusóic'a d'in Iliv'a,
De-i vorbesci pe romanía,
Capeta ipocondria,
Sí-o vedí cum se svircolesce,

Cascandu sbiéra-apoi nemtiesce:
„Wir sind, bitte, deutsch erzogen,
Können nichts volochisch sogen!”

III.

Colo mai o coconitia
Se vaita cà-a ei guritia
Pucintelu i s'a 'nstrembatu,
Limb'a i s'a scaltiatu,
De candu unu june-o silesce,
Sà vorbésca romanescce. . . .

IV.

Frälein X. ea jace 'n patu,
Cà-ci nu-i vine regulatu —
„Famili'a”? - ah Gott bewahr!
Inse der liebe „Bazar”,
Alu ei einzig Leibsjournalu!

V.

De necasu alt'a ér' inca
Neci smochine nu mai manca,
De candu cineva-o silesce,
Sà cetésca romanescce. . . .

VI.

Mai la délu sí mai in diosu
Totu in Siebesiulu frumosu,
Intre altele pe-o mica
Domnis'óra pisipirica,
Fiindu cà e epidemia
De bóla de militia,
Fórte desu o prindu fiori,
Are lipsa d'ajutoriu;
Da 'ntre medicii cei nooi
Vragitori sunt numai duoi
Pentru cele de la oi —

Unu voinicu cu 4 boi.

Anechote.

I.

Hrana mediósa.

„Cu ce apa se póte hotézá?“ — întrebá esaminatorulu pre unu clericu romanu.

„Numai cu *apa naturala*.“ — respunse întrebátulu.

„Ce întielegi DTa sub *apa naturala*?“ —

„Ap'a de riu, acea din fontana, — si *sup'a (zam'a) clericiloru*.“ — respunse clericulu indiferentulu.

II.

Maniera buna.

La militii se indatinéza a se tiené „scóla de érna.“ — La o asemenea ocaziune capitanulu comandantu, între altele, a începutu să tiena ostasiloru o predica morala. „Nu se potrivește cu demnitátea unú ostasiu, ca să între in cërta cu civilistii, ori să lee parte la certele escate între acesti'a: pentru acea, déca unu ostasiu se afla in birtu si vede cá civilistii insceneza sgomoturi, este mai bine ca ostasiulu să-si bea vinulu ori berea sa, si să parasésca birtulu.“ grai capitanulu in tonu sfatosu.

Unulu d'între invetiaceii lui Marte erá inse mai pucínu atentu, decâtu s'ar fi cerutu.

„En — spunemi DTa, fiindu cá nu affii demnu să fii atentu, — grai capitanulu catra acest'a, — ce trebe să faca unu ostasiu, candu elu se afla într'unu birtu, unde civilistii insceneza sgomoturi?“

Ostasiulu se puse in positi'a „Habt Acht!“ — apoi respunse: „Li bea berea ori vinulu, si parasesc localulu!“ —

III.

O fórte próspeta cunoscintia.

Tiganulu se aflá in cas'a domnului notariu, avendu să vorbésca cu elu in chestiuni, ce-i priviá numai pre ei duoi.

Indata intrá in casa unu vechiu cunoscutu alu notariului. — Tiganulu, aflandu-se elu apópe de usia, se trase dupa usia, candu óspele daschisa, si de aici începú să salute pre noulu venítu cu o rara confidentialitate.

„De unde me cunosci tu pre mine, — mái tiganane?“ — întrebá óspele cam suprinsu.

„D'apoi — numai d'aici *de dupa usia* — me rogu la Domnulu.“ — respunse tiganulu.

IV.

Si-a datu de omu.

S'a opritu orologiulu unui conte — caletoriu pr'in confiniulu militariu. — La cea mai de aprópe statiune, contele, voindu a-si îndreptá orologiulu, întrebá pre oficiantulu postalu despre starea vremii. —

„Câte óre sunt, domnulu meu?“ — „*Chiar atâte*, — respunse oficiantulu, grobianu, ca granicerii indeobsce, — *la câte se adapá boii*.“ — „Ah! — respunse contele sarcasticu, — si DTa inca totu arci?“

Starea tempului.

Aerulu carnavalului e incarcatu cu masce; pe unele parti d'in Ostro-Ungari'a plóa la esecutiuni de dare; între Angli'a si Rusi'a a intratu recéla mare; in Spani'a vigeli'a a staramatu tronulu lui Amadeu; in Franci'a, dupa mórtea lui Napoleon, republic'a lui Thiers a începutu se cam inghietie, si termometrulu creditului ungurescu a picatu pone la nul'a.

Carnevalulu.

Multe lucruri de mirare
Vedi, audi, in lumea mare,
Cari altu-candu ar fi scandalu; —
Hei, dar' nu 'su acum'a frate,
Cà-ci — Dieu — multe sunt iertate
In faimosulu carnavalu.

Cum-cà susu in *Pute-a Pesce*

Unu *Alecs'a*, ce traesce
C'ablegatu si-e pré vialu.
Nu mai casca gur'a, tace,
E - adevèru cá elu o face, —
Dar *numai* in carnavalu.

De decóra crucei, ordine,
Reverendele romane
Intr'unu numeru colosalu,
Li strigati cu micu si mare,
Sà le-anine la chieutóre,
Cà-e iertatu — in carnavalu!

Déca nesce damicele,
Inocente 'n arte bele,
Dau concertu urmatu de balu.
Si succede *de minune* —
Ori ce omu cu minte spune:
Dá! se póte 'n carnavalu!

Ér' acum' fiindu la fine
V'insemnati — rogu-Ve — bine
Lucerulu micu — pré naturalu —,
Cà a spune cuiv'a 'n facie
Adevèrulu cu franchétia —
E permisu — *in carnavalu!* —

Grelusiulu.

Gorespundintia.

Scrisorile lui Pacal'a catra Tandal'a.

Ti-aduci a-minte iubite frate, cá ti-am fostu mai scrisu despre starea mea d'in *Fagavasiu*; m'au dusu pe catele, si m'am insimbritu si eu de cortesiu, dar' o sórte vitregá! ce să o patiescu, misce misiei, ca vai de ei, asía-mi incinsera vre-o câteva pe spate, de si acum' sum strimbu de ele; necasitu, amaritu, strimbu, ce să facu, unde să me ducu; parale nu am, — salariulu cortesitului fiindu aproportionatu persónei, — asía dara scii tu pré bine, cá, de cáta suma m'am potutu imbu-curá; abiá mi-a ajunsu, să-mi potu cumpará pucínu spiritu, de órace silvoriulu nu-mi place; de altumintea sum omulu „sui juris“. . . . .

Preambulandu-me de pre un'a strada pre alt'a, bagu branc'a in busnariulu d'in laintru. si, ad „*horendum*“, se acatia de degete patru cruceri de cei mari, va să dica intru un'a massa. De bucuria, uitu, cá sum strimbu, me facu dreptu, ca cutare, care devine presedinte la tribunalulu regescu. Unde să me ducu, ce să facu? Éca nodulu dela Gordiu lu-deslegá otelasulu d'in steng'a; — si nu me oprescu pan' la contignatiunea prima, unde apoi ocupu locu lunga o mésa verde. In carciuma nu erá neci unu sufletu de omu, întielegu óspeti. Punu straiti'a pre mésa, scotu pescele, remasu dela alegere, voescu să taiu d'in pane, inse in daru; pre norocu mi-a fostu la mana un'a pétra, cu ajutoriulu carei'a mi-a succesu frangerea ei. Ací mi-am adusu a-minte de cuvintele sante ale domnului nostru Isusu Cristosu. . . . .

Crede-me iubite frate, că, așa cu dulce, nu-am gustatu de multu, ca și după lupt'a dela alegere, cu tóte că pana a fostu cam tare, și pescele cam statutu; după ce am mancatu, și m'am saturatu, „non plus ultra,” me pusei la beute, și beui in poterea aloru patru cruceri; dar' fiindu ostenitu și necasitu, spiritulu spirtului mi-a iritatu crerii, cari au eruptu in elocintia cea mai placuta, și cu tóte, că nu erá nimene in giurulu meu, am ridicatu pocalulu golu intru sanetatea noului deputatu. . . . .

Nu peste multu tempu au aparutu ideile, pleopiile incepura a se acatiá catra o-l-alta. Acum pareá, că vedu in aintea mea totu barbati raniti, cu manele catra ceruri, cerendu resbunare, muieri, cu perulu despletitu, intonandu mantuire, — prunci mici, blastemandu pre causatorii doreriloru parintiloru sei; in fantasmele acestea petrundietorie, dar' frumóse, me conturba cineva cu ufu „diu'a buna”; nu cu pucina ostenela mi-a succesu a indreptá ochii catra elu, pone candu in urma l'am potutu deschilini de altu ceva. . . . . Esteriorulu respectivulu prospicié mai afabilu și mai stralucitu de cátu alu meu; asfá-dara se subintielege, că legatur'a amiciei numai decátu se facú robusta intre noi, „beuramu pocalulu indatinatu;” firesce, spesele le-au prestatu pretenulu celu nou; d'in vórbé, declarandu-ne reciprocu secretele celea mai intime; amiculu meu scóte d'in un'a straitia unsa si farinósa o hartiulia. Dar' dupa desfacere, pareá că-e unu lepedeu; (:linceolu:) și „per amorem,” citescu,—dar' pareá, că me insiela ochii,—*jegyzői szigorlati bizonyitvány!* mai la vale „*Kövérvidéke községi jegyzői szigorlati jobb oldali bizottságtól*”; preste voia rostii cuventele „ex terra felice mamaligariorum”; dar' amiculu meu liniscitoriu mi respunde, „éta frate premiulu ostenele mele de dóue díle, séu voescu a díce, de unu diumetate de patrariu de óra, — sub care restempu s'a induratu partid'a stenga a alungá pre cea drépta dela alegerea d'in *Mestécánu*, cu care ocaziune nu m'am potutu oprí nici eu pon' aci” . . . . .

Ar fi multu, iubite frate, să le punu tóte pre papiru: câte lupte verbale s'au intemplatu intre noi; dar' in fine, me convinse amiculu. Fine'a consultariloru nóstre a fostu: du-te depune rigorosulu notarialu, unde l'am pusu si eu, și vei fi fericitu; dar' inca un'a data ti spunu nu uitá numele: *Britl Gyrgy*; rostesse-lu mai de multe ori, apoi grigea mea . . . . . că vei reusi la esamenu, „sicut decet”; la d'in contra vei cadé, cu sciintia și philosophia lui Socrate și Aristotele, de óra-ce acolo in tiér'a cea fericita sunt cam infocati domnutii . . . . . Inca un'a: candu vei intrá in capital'a *Sioncutai* d'in tiér'a distriptului mixta mamaligariis puslanimis *Köváriensibus*, in steng'a vei vedé unu „gözmalom” apertienatoriu unui'a d'intre domnii censoratori, presentéza-te si acolo, nu uitá numele . . . . .

Acum' adio! Póte cá-i suferi si tu multu pentru diplom'a ceea, dar' pita pre veci; fii mangaetu. . . . .

Luai strait'a pe spate, pusei opincele in ea, ca să potu sbur'a mai repede; după un'a caletoria de cincí díle si diumetate, ajunsei fine finali la loculu mantuirei; . . . . . de ar avea capacitate cuventatória gubiti'a mea, de ar avea ochi lacrimatóri spatele; de ar sci strigá perii capului, ar spune suferinti'a mea, pon' aci pentru unu simplu nume,—și „noch dazú” d'in parte'a natiunei mele de unu sange; . . . . . in daru, diplom'a este pre viétia, ér' ranele se scortiosiéza, prindu pelitia . . . . .

Acú, me gatu la rigorosu, studii sunt cam multe; dar' pentru mine sunt destulu ranele . . . . .

Pon' la revedere, candu cu diplom'a in spate . . . vomu avé tempu a vorbí mai pre largu la o-lalta.

Alu teu frate de cruce:

PACALA. m. p.

Unirea Romanimei.

(Dedicata celoru d'in activitate)

1848 { „Romani d'in patru anghiuri, acumu ori nici odata! —
Uniti-ve in cugetu, uniti-ve'n simttri!”

Muresianu,

1871

O mare umbra eroica!
Privesce visulu teu:
Uniti santemu in cugete. . . . .
Alexandri.

1873

. . . O! cá-ci sangele loru e de vitia romana,
. . . Si in bratiile loru e putere Traiana!

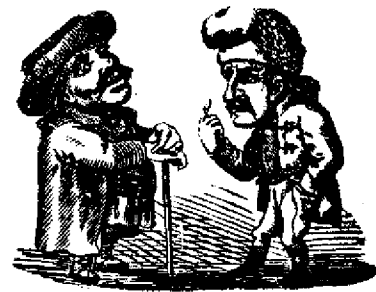
I.

Susu, la Carpatii betrani si la Dunare'n vale,
Susu la Naseudu, Fagarastu,
Diosu la Aradu si Carasiu,
Susu la Sibiiu si Abrudu, la orasie regale,
Diosu pe la Iasi, Bucuresci,
Putn'a, Galati si Pitesci,
Junii s'adunu, cu betranii la svatu
Stau, si cu vorbe maestre se batu;
Cá-ci o dorintia pre toti fara sémenu ii póta:
Tierii s'aduca folosu
Ca slugitoru credintiosu.

II.

O! cá-ci palpita anim'a loru viforósa,
Candu potu densii s'adune comori de folóse! —
Unii s'alegu deputati si se ducu pe la Peste;
Altii remanu la caminu,
Standu—ca să lupte cu chinu.
Unii se lupt' apoi in Bucuresci romanesc;
Altii orasie padiescu
Si pe norodu fericescu.
Unii poruncile dau — de folosu;
Altii, supusi, i le facu credintiosu.
Cá-ci o dorintia pre toti fara sémenu ii póta:
Tierii s'aduca folosu;
Pentru salariu — Dieu cam grosu!

TANDA SI MAND'A

T. Spune-mi, frate, de ce Domnii reprezentanti comunali d'in *Lugosiu*, cari sunt totu odata si membrii comitetului comitatensu, nu au spriginitu caus'a podului d'in L. . . . ei esiau unulu după altulu d'in sal'a cunregatiunei, candu se apropiá tempulu votisarii?

M. Pentru-cá se au temutu de primesia podului.

T. Ce felu de primejdia?

M. Póte nu scii, cá mai de una-di o féta d'in lumea prostituata se aruncá de pe punte in apa.

T. Ba sciu; nu sciu inse ce are ast'a a face fatie de reprezentantii comunali.

M. Aceea, cá vedi si loru li-a fostu frica, cá déca in caus'a podului voru votisá in interesulu comunei; atunci nu voru mai capetá bani d'in cass'a de pastrare, si atunci voru fi siliti a-si dá si ei de pe podu in apa.

Opuri, cari sunt acum'a la ordina d'ilei, si cari afla mai mare trecere la publicu.

1. Mascatulu nationalistu.
2. Neputintiosulu guvernulu.
3. Serantoculu la domnia.
4. Venatori si talbari.
5. Obrasnici'a jidovésca.
6. Paserea se cunósce pe pene.
7. Scintitululu secretariu.
8. Consortiulu dracescu.
9. Orbitulu de patimi.

Opuri, cari acum'a se tiparescu in mii si mii de exemplarie.

1. Scisori secrete, spionesci.
2. Prosti'a ministeriala.
3. Mameluculu protectionatu.
4. Cu mintiun'a trece lun'a.
5. Secretulu Dragutiei.
6. Pre bani si pe draculu.
7. Advocatulu a-la Rozsa-Sándoru.
8. Restauratiunea.
9. Candidatulu cersitoriu.
10. Aristocratulu flamendu.

Opuri, cari nu au mai multu neci o valóre la publicu.

1. Onórea casei.
2. Calea drepta e cea mai buna.
3. Glasulu poporului.
4. Opiniunea publica.
5. Credinti'a femeésca.
6. Copil'a fore zestre.
7. Nationalistulu adevratu.
8. Junele onestu.

O buna recomandare.

Este unu lucru, cunoscutu d'in Lipov'a pone 'n Pancot'a, cumcà sírieni sunt cei mai „ocosi“ — ómeni. Fiesce-care, dejà la nascere, este, celu pucínu, „diu-metat' de fiscalu.“

Deci unulu d'entre acesti sírieni, findu, ca tot-deun'a, in lipsa de bani, sí-duse vinulu la Aradu spre vendiare.

„Jupane! — grai elu catra unu vinariu jidanu. — Eu sà-ti dau vinu! dar' vinu, scii dela butnuc: càtu lu bei. — „càtu te calca nevoi'a!“

Jidanulu, nepricependu acestu terminu tecnicu pentru insemnarea betiei, se ferì de vinulu sírianului.

Tóc'a Redactiei si a Aministratiei.

(Eróre de tipariu.) Nrulu trecutulu in locu de alu „7“ lea sà fia privitu de alu „6“ lea.

„La judecu“: este unu plagiu dupa „Fligende Blätter.“

Dlui Dr. I. C. D. in Constantinople: Priimesce marea mea multimire pentru corespundinti'a menita lui „Gur'a Satului“, ceea ce va avè sà apara in proesimulu nru. Vedi cà posiedi si óre-care vena satirica? Voiesce numai si vei fi! . . . Aceptu cu doru continuarea apromisa — fia d'in capital'a tuturoru romaniloru, fia dela frontier'a Parsiei, o dice tu, — fia macar d'in capetulu lumei, o dice eu.

Dlui G. S. in Sabiu: Competinti'a o am tramisu pr'in asemnata de posta; éra cuitanti'a — de care altu-cum nu aveam trebuintia, dupa ce me incredu in DTA — o am predatu dlui I. G. Vedu, si o sciu, cà esci multu interesatu pentru esistinti'a acestui diariu; ti-o multimescu d'in anima!

D'in caus'a mortii parintelui redactorului dirigente, diurnalulu nostru a intardiatu cu 3 dñe.

Proprietariu, editoriu si redactoru diriginte: **Mircea B. Stanescu.** — Girante respundietoriu si corectore: **Basilu Petricu.**

P U B L I C A T I U N I.

Mircea B. Stanescu, avocatu in Aradu si deputatu la diet'a Ungariei, d'inpreuna cu soci'a sa **Elis'a Machi-Versiganu**, — **Iosifu Stanescu**, notariu cercualu in Iosasi, d'inpreuna cu soci'a sa **Ilén'a Talosiu**, — **Emili'a Stanescu** d'inpreuna cu sociulu seu: **Teodoru Rad'a**, preotu romanu gr. orient. si cu prunciu loru: **Lucreti'a**, **Liviu si Emili'a**, — **Rosal'i'a Suci** maritata **Ioanovicu**, — **Ioane de Sombati** celu teneru, negutiatoriu in Aradu, d'inpreuna cu fiii sei: **Gregoriu**, ampoiatu in Constantinople si **Ioane**, stud. de gimn. — **Ioane de Sombati** celu betranu, proprietariu in Aradu, d'inpreuna cu fic'a sa: **Mari'a** maritata **Saviciu**, — **Iovanc'a Bradénu** veduvita de **Sombati** d'in Sigmundhazu, d'inpreuna cu fic'a sa: **Ilén'a** marit. dupa **Paulu Derjanu**, portarelu de post'a reg. in Pest'a, — **Georgiu de Sombati**, ospetariu in Secusiciu, — **Stefanu de Sombati**, morariu in Zaderlak, — veduv'a **Aloisi'a de Sombati** proprietarésa mare in Vien'a, — **Macsimu de Miclosi**, preotu in Radn'a, d'inpreuna cu sororile sele, — **Andrei Machi**, protopopulu Buteniloru, d'inpreuna cu soci'a sa **An'a**, si in numele altoru rude, aducu la cunoscintia in publicu tristulu evenimentu familiaru, cà iubitululu loru **tata**, respectivaminte **mosiu**, **unchiu**, **socru** si **cumnatu**:

Atanasiu Stanescu,

preotu orientale romanu,

in ¹⁵/₂₇ Faurariu, 1873. inainte de amédi la ór'a 10, dupa multe suferintie, in etate de 60. ani, a re-pausatu in Domnulu.

Inmormentarea se va face in ^{17. Faurariu}/_{1. Martiu} cur. inainte de amédi la ór'a 10 dela cas'a d'in Aradu a fiului seu (strat'a Teleki-ana, nrulu 27.) asiediendu-se osamintele in mormintii gr. or. la loculu familiaru.

Sà-i fia tieren'a binecuventata!